

**CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A REPUBLICII MOLDOVA  
(CCI A RM)**



**Aprobat  
Președintele CCI a RM**

**Sergiu HAREA**

*S. Harea*

*” octombrie 2022*

*Program acreditat prin Ordinul  
Ministrului Educației și Cercetării nr. 112  
din 23.02.2022, cu modificările ulterioare*

*Program actualizat în acord prevederile  
pct. 2 al Ordinului Ministrului Educației și  
Cercetării nr. 892 din 07.09.2022*

**PROGRAM  
de formare psihopedagogică  
a maiștrilor-instructori ai unității**

**Domeniu de formare:** perfecționare

**Calificarea/ocupația:** Maistru-instructor, cod CORM 232001

**Numărul total de ore/ credite:** 600 ore / 20 credite ECTS

**Baza admiterii:** calificare nivel III-VII ISCED

**Limba de instruire:** română, rusă

**Forma de organizare:** cu frecvență la zi

**Chișinău, 2022**

## 1. Preliminarii

### ➤ **Actualitate**

O dată cu inițierea programelor de învățământ profesional tehnic dual în Republica Moldova, a fost nevoie de o pregătire suplimentară pentru inserția reprezentanților entităților partenere.

Astfel prin Hotărârea Guvernului nr. 70/2018, Camera de Comerț și Industrie din Republica Moldova a fost abilitată să formeze maiștrii-instructori la întreprinderi, care urmau să asigure formarea profesională a elevilor în învățământul dual în companii în baza unui Plan de instruire practică agreat de ambii parteneri ai programului de învățământ profesional-tehnic dual.

Totodată, art. 16 alin (2) al Legii nr. 110/2022 *cu privire la învățământul dual* prevede că maestrul-instructor al unități este obligat să dețină cel puțin 20 de credite de studii de formare psihopedagogică în cadrul instituțiilor autorizate provizoriu sau acreditate.

Bineînțeles, maiștrii-instructori sunt selectați de către managerii companiilor dintre angajații cu studii medii, tehnice sau superioare, experiență în domeniul de profil și deschidere pentru îmbinarea/dezvoltarea competențelor profesionale cu cele de formare profesional-didactice. Aceștia vor sprijini procesul formării profesionale atât în orientarea spre procesele tehnologice de lucru și de administrare ale întreprinderii, cât și în atingerea rezultatelor învățării prevăzute în standardul de calificare și în curriculum-ul la meserie.

Maistrul-instructor certificat reprezintă și una dintre condițiile pe care trebuie să le îndeplinească agenții economici pentru a fi raportați drept conformi către Ministerul Educației și Cercetării.

Astfel, Programul de formare psihopedagogică a maiștrilor-instructori ai unității este relevant și solicitat de agenții economici din Republica Moldova atât în contextul noilor provocări globale și a racordării strategiilor naționale la schimbările din mediul lor de activitate cât și drept condiție obligatorie la implicarea în programe de învățământ profesional tehnic dual.

### ➤ **Acte normative relevante în domeniul de formare**

Actele normative de referință în materie de aplicare a acestui program sunt Legea nr. 110/2022 *cu privire la învățământul dual, precum și* actele normative subsidiare, care pun în aplicare prevederile Legii și totodată consolidează atribuțiile CCI RM de suport și monitorizare a învățământului dual. Astfel, CCI a RM este în drept să organizeze nu numai cursuri de formare profesională continuă a maiștrilor-instructori la întreprinderi (la solicitarea agenților economici), dar și să organizeze (la solicitarea Ministerului Educației și Cercetării sau a instituțiilor de învățământ) și să monitorizeze stagiile similare de formare a maiștrilor-instructori din instituțiile de învățământ profesional tehnic, incluși în procesul de instruire a elevilor prin învățământ dual.

Programul de formare psihopedagogică a maiștrilor-instructori ai unității este proiectat de Secția învățământ dual a CCI a RM în conformitate cu reglementările cadrului normativ național în vigoare, printre care enumerăm:

- Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014;
- Legea nr. 110/2022 *cu privire la învățământul dual*;
- Regulamentul cu privire la formarea continuă a adulților, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.193/2017;
- Metodologia de elaborare a programelor și curriculum-ului în cadrul învățării pe tot parcursul vieții aprobată prin Ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 70/2019;

- Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova;
- Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor, 2015;
- Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, 2015.

### ➤ Destinație

Programul de formare psihopedagogică a maiștrilor-instructori ai unității este elaborat drept material didactic de bază ce definește scopul, obiectivele, competențele, structura, conținutul, finalitățile și condițiile formării maiștrilor-instructori, în calitate de activitate educațională parte componentă a sistemului național de formare inițială a elevilor în învățământul dual.

## 2. Scop, obiective

**Scopul** programului de formare psihopedagogică a maiștrilor-instructori ai unității constă în asigurarea conceptuală și metodologică a procesului de formare a maiștrilor-instructori, care participă la oferirea serviciilor de pregătire profesională inițială și prin învățământ dual în întreprinderile din Republica Moldova, prin dezvoltarea competențelor de transpunere a cerințelor pieței muncii în practici de formare profesională și în vederea pregătirii resurselor umane calificate la locul de muncă. În acest sens, responsabilitățile maiștrilor- instructori se vor configura, pe de o parte, în acțiuni de proiectare, organizare, ghidare, monitorizare și evaluare a activităților elevilor/ elevilor în învățământul dual în perioada stagiilor practice nemijlocit la întreprindere, iar pe de altă parte, în cele de relaționare cu instituțiile de învățământ profesional tehnic.

Sunt setate următoarele **obiective** pentru programul de perfecționare:

- asigurarea condițiilor informaționale, tehnice și tehnologice, materiale, în contextul calității și relevanței programului;
- facilitarea afirmării personale și profesionale a beneficiarilor programului;
- crearea viziunii de ansamblu asupra procesului de formare a maiștrilor-instructori din unitățile economice;
- descrierea managementului procesului de formare a maiștrilor-instructori din din unitățile economice;
- asigurarea asistenței metodologice pentru formarea maiștrilor-instructori din din unitățile economice;
- dezvoltarea competențelor profesionale și psihopedagogice ale maiștrilor-instructori necesare realizării activității de formare profesională inițială prin învățământ dual al elevilor în cadrul din unitățile economice.

## 3. Domeniul/Posibilitățile de încadrare a beneficiarilor

Maiștrii-instructori, absolvenți certificați ai programului de formare psihopedagogică a maiștrilor-instructori ai unității pot fi încadrați în programe de învățământ profesional tehnic dual în entitățile partenere, parte a unui acord de colaborare încheiat în acest scop.

#### 4. Finalitățile

##### ➤ Competențe profesionale generale

- CG1. Identificarea impactului social, economic și individual al formării profesionale la întreprindere;
- CG2. Aplicarea actelor normative în procesul de formare și dezvoltare a competențelor profesionale prin învățământ dual.

##### ➤ Competențe profesionale specifice

- CS1. Proiectarea și realizarea demersului educațional în învățământul dual în acord cu principiile pedagogiei moderne.
- CS2. Prevenirea situațiilor de risc pentru elevi din învățământul dual.
- CS3. Valorificarea potențialului elevilor în acord cu rezultatele învățării specifice programului de formare profesională.
- CS4. Aplicarea eficientă a strategiilor didactice în vederea formării și dezvoltării abilităților practice ale elevilor în învățământul dual.

#### 5. Condiții de realizare

Înscrierea la programul de formare psihopedagogică se face în baza unui Formular și a unui Acord, expediat în adresa CCI de către angajator.

##### ➤ Mijloace de formare

În vederea desfășurării cu succes a programului vor fi utilizate:

##### - spațiile Camerei de Comerț și Industrie

Activitățile de instruire ale maiștrilor-instructori se realizează în cadrul sediului unității centrale a CCI a RM (amplasat pe Ștefan cel Mare 151; suprafața de 840,1 m<sup>2</sup>), în 2 săli de curs, care corespund standardelor cu privire la funcționalitatea spațiilor educaționale. Sala de training (amplasată în curte) are suprafața de 60,7 m<sup>2</sup>, iar sala de ședințe (la etaj) are aproximativ 56,1 m<sup>2</sup>. Instituția dispune de spații educaționale corespunzătoare, care asigură capacitatea realizării instruirii pentru grupe academice de până la 30 de persoane.

Spațiile destinate instruirii corespund calitativ cerințelor, fiind dotate cu mobilier adecvat, mijloace de învățare și materiale didactice (puse la dispoziție de formatori), echipament audio-video de prezentare (laptop, proiectoare), table flipchart, sistem de traducere (la necesitate). În cadrul instituției funcționează rețeaua de internet locală (LAN), fiind accesibilă formabililor prin intermediul conexiunilor de cablu și Wi-Fi (WLAN).

##### - resurse digitale

Pentru realizarea programului este utilizat un cont de ZOOM profesional care poate include și opțiunea de traducere sincron în cazul utilizării experienței specialiștilor vorbitori de altă limbă decât cea utilizată în cadrul programului.

Alte instrumente și mijloace TIC vor fi utilizate în cadrul stagiului de formare.

##### ➤ Metode de formare

Formatorii stabilesc metodologia didactică aplicată în instruire în funcție de: obiectivele operaționale, particularitățile psiho-fizice ale formabililor, subiectul predat, formele de organizare,

mijloacele utilizate, așteptările formabililor. La selectarea strategiei didactice, formatorii apelează la teoria inteligențelor multiple (competențele verbal-lingvistică, logico-matematică, vizual-spațială, corporal-chinestezică, naturalist, interpersonală, existențială). Formatorii orientează demersul de predare-învățare al formabililor în perspectiva înțelegerii conexiunilor între: a învăța să știi/să cunoști, a învăța să faci, a învăța să muncești împreună cu ceilalți, a învăța să fii, a învăța să te transformi pe tine și să schimbi mediul în mai bine.

În contextul realizării programului vor fi alternate diverse metode: conversația euristică, brainstorming, dezbateră, problematizarea, studiul de caz, simularea de situații, metoda construcțiilor de modele, lucru cu materiale didactice puse la dispoziție de formatori, consilierea, etc.

Exemple de strategii care pot fi aplicate de formatori: *baza de date* pentru facilitarea schimbului de informații în cadrul grupului despre unele subiecte cu conținut referitor la meserie; metoda *studiului de caz* – utilă în analiza unor situații de conflict între valori și responsabilități; *simularea* unor practici profesionale care presupun apelul la legi, regulamente, norme și valori; *jocul de rol* pentru identificarea unor moduri specifice de comunicare interpersonală/profesională, pentru exersarea limbajului specific meseriei; *comentarea* unor secvențe audio-vizuale, imagini sau desene cu conținut profesional; *mese rotunde* – învățarea prin colaborare, pentru dezvoltarea unei idei într-un grup restrâns; *discuția dirijată* pe marginea unor eventuale cazuri generatoare de conflicte la locul de muncă și căi amiabile de soluționare a acestora; *analiza* unor *exemple* despre atitudini, experiențe și comportamente profesionale; *recensământul problemelor* dirijat spre valorificarea reflecțiilor formabililor pentru o mai bună înțelegere a unor probleme; realizarea *profilului profesional*, inclusiv al propriei persoane; *dezbateră* unor subiecte cu caracter controversat sau a celor de etică profesională; realizarea unor activități de tip *proiect*, unde formabilii propun soluții pentru probleme profesionale concrete.

### ➤ Resurse de timp

Procesul îmbină activitățile de contact direct dintre formator și formabil pentru realizarea orelor prevăzute de planul de învățământ. Orele de contact direct sunt distribuite pe 18 zile din totalul de circa trei luni prevăzute în proces, unde activitățile nu durează mai mult de 2-4 zile pe săptămână.

După parcurgerea fiecărui modul tematic, de regulă urmează, o pauză acordată pentru realizarea lucrului individual de către formabili, stabilite de formatori, după care runde de activități de contact direct sunt reluate. Activitatea individuală a formabililor, se caracterizează printr-un parteneriat constructiv a acestora cu formatorii, unde primii, realizează activități practice în întreprindere, determinate de specificul modulelor tematice, iar ultimii, monitorizează procesul și determină nivelul îndeplinirii sarcinilor.

Organizarea procesului de predare-învățare în cadrul programului de formare continuă este adaptat, de regulă, la necesitățile grupului țintă. Modul de organizare a instruirii este stabilit de comun acord cu formatorii, angajați de CCI RM pentru prestarea de servicii educaționale. La stabilirea modalității de afișare a orarului/graficului activităților didactice se ține cont, de asemenea, de specificul acestei tip de instruire, de doleanțele companiilor, cât și a formabililor.

Stagiul de formare se desfășoară conform graficelor activităților prestabilite, care sunt comunicate beneficiarilor (prin e-mail, telefon) din timp și accesibile pe paginile web ale CCI a RM [www.chamber.md](http://www.chamber.md) și [www.training.chamber.md](http://www.training.chamber.md).

### ➤ **Forme și modalități de evaluare**

Se vor promova diverse modalități de evaluare inițială, formativă și sumativă.

Evaluarea finală a competențelor maistrului-instructor se realizează prin promovarea examenului de certificare. Examenul de certificare este constituit din două probe: teoretică și practică.

Organizarea și desfășurarea examenului de certificare este în responsabilitatea Comisiei de certificare a competențelor profesionale. Componența și atribuțiile Comisiei, formată din 5 membri, sunt aprobate prin ordinul CCI. În componența Comisiei de certificare a competențelor profesionale se include:

- un membru delegat de către Ministerul Educației și Cercetării;
- un membru delegat de către Camera de Comerț și Industrie;
- doi formatori participanți la realizarea programului de formare;
- un membru delegat de către Comitetul Sectorial pentru formare profesională, selectat în funcție de profilul majorității candidaților înscriși pentru susținerea examenului de certificare.

Membrii comisiei de certificare analizează și evaluează separat proba teoretică, care este elaborată sub formă de test individual, cu itemi de sarcini. Fiecare item evaluat are atribuit un anumit punctaj, iar valoarea numerică totală a lucrării este exprimată în 100 de puncte. Stabilirea calificativului se face prin însumarea punctelor acumulate, conform matricei. Durata probei teoretice este de până la 90 de minute, în dependență de complexitatea probei.

Susținerea probei practice de către formabili constă în elaborarea și prezentarea publică a unui portofoliu, ce reflectă un concept al instruirii pentru executarea unei sarcini concrete de învățare, conform profilului ocupațional al maistrului-instructor. În baza unui plan/scenariu scris, deus anterior la Secția învățământ dual, candidatul prezintă timp de până la 20 de minute un studiu de caz din activitatea sa la locul de muncă, unde oferă o demonstrație practică a abilităților acumulate și răspunde la întrebările adresate de Comisie sau colegi. Strategia și mijloacele alese de candidat sunt expuse în timpul discuțiilor. Evaluarea probei practice se face în baza fișei de notare, elaborate de Comisie. Punctajul maxim este de 100 de puncte.

În funcție de principiile și criteriile de evaluare stipulate în Regulament, se acordă calificativul final promovat, dacă candidatul acumulează la ambele probe minimum calificativul „satisfăcător”.

Candidatul care a obținut minimum calificativul „satisfăcător” la doar una din probe, are dreptul, la cererea sa, să susțină repetat proba nepromovată la una dintre sesiunile următoare.

Proiectul/portofoliul candidatului care nu a obținut calificativul minimum la cele două probe, este declarat respins. Nepromovarea examenului de certificare oferă candidatului posibilitatea de a susține repetat probele în decursul a doi ani calendaristici. În situația când candidatul nu promovează examenul de certificare, acesta va repeta stagiul de formare în cadrul Programului.

Candidatul respins poate depune o cerere de contestare în adresa Comisiei de contestare a rezultatelor examenului de certificare.

Componența Comisiei de contestare este aprobată prin ordinul CCI a RM. Comisia de contestare este formată din 3 membri:

- un membru delegat de către Ministerul Educației și Cercetării;
- un membru delegat de către Camera de Comerț și Industrie;
- un specialist în formarea și dezvoltarea resurselor umane, certificat de organizații naționale și/sau internaționale de referință, care nu a participat la desfășurarea programului pentru care se organizează evaluarea.

Rezultatele evaluărilor finale sunt consemnate în procesele-verbale ale ședințelor Comisiilor de certificare. Acestea servesc drept document justificativ care atestă finalizarea programului de formare profesională continuă. Pentru prevenirea fraudelor academice în procesul de evaluare, a contestației rezultatelor evaluării etc., se aplică prevederile din regulamentele naționale.

#### ➤ **Echipa de formare**

Planificarea, recrutarea și administrarea personalului administrativ și auxiliar din cadrul programului de formare continuă se realizează în conformitate strictă cu legislația Republicii Moldova, cu actele instituționale și în dependență de necesitățile interne ale CCI a RM. Acestea sunt reglementate de: Legea cu privire la Camera de Comerț și Industrie, Codul Muncii nr. 154/2003, Statutul CCI a RM, Regulamentul intern al CCI a RM, Manualul Sistemului de Management al Calității CCI a RM ș.a.

Președintele CCI a RM este ales prin concurs de către Congres, vicepreședinții prin consiliul camerei iar categoriile de personal administrativ precum, șefii de direcții, șefii de secții sunt angajați prin ordinul președintelui pe termen nedeterminat. Mandatul vicepreședinților este limitat de durata mandatului președintelui Camerei.

Pregătirea și calificarea profesională a personalului academic corespunde obiectivelor și conținutului programului de formare continuă. Formatorii recrutați sunt experți practici pe direcția pregătirii profesionale din domeniile educației și businessului.

Calificarea profesională a personalului didactic/formatorilor este în relație directă cu scopul și obiectivele programului de formare profesională continuă în care este implicat și constituie 100% din necesarul de titulari ai cursurilor.

### 6. Planul de învățământ

Nr. d/o	Unități de curs	Numărul de ore					Forma de evaluare	Nr. de credite
		Total	Contact direct	Studiu individual	Contact direct			
					Teoretice	Practice/ Seminare		
1.	Psihologie generală	60	20	40	12	8	test	2
2.	Pedagogie generală	60	10	50	6	4	test	2
3.	Curriculumul în învățământul dual	40	10	30	6	4		1
4.	Formarea profesională inițială la unitate	72	18	54	10	8	test	3
5.	Proiectarea și realizarea planului de instruire practică la unitate	56	14	42	8	6	test	2
6.	Organizarea formării profesionale a elevilor în învățământul dual	152	38	114	22	16	test	5
7.	Modele de realizare a lecțiilor practice	40	10	30	6	4	test	1

8.	Monitorizarea și evaluarea rezultatelor învățării elevilor în învățământul dual	72	18	54	10	8	test	3
9.	Examen final	48	12	36	2	10	examen	1
	Total :	<b>600</b>	150	450	82	68		<b>20</b>

## 7. Finalitățile de studii

### *va cunoaște:*

- abordarea comprehensivă, integratoare a conceptelor aferente învățământului dual;
- cadrul normativ, proiectarea și strategiile didactice aplicate în procesul educațional;
- formele și metodele de evaluare în învățământul dual

### *va fi capabil:*

- să aplice prevederile normative în contexte de învățare;
- să proiecteze aspecte didactice și profesionale în realizarea planului de instruire practică;
- să identifice și să prevină situații de risc pentru elevilor în învățământul dual;
- să valorifice potențialul elevilor în învățământul dual pentru atingerea rezultatelor învățării;

### *va demonstra:*

- deprinderi de instruire și monitorizare a elevilor în învățământul dual în procese de producție/de muncă tipice pentru programul de învățământ

## 8. Bibliografie

### **Cadru normativ**

1. Legea nr. 110/2022 cu privire la învățământul dual, Publicat: 20.05.2022 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 151-157 art. 273;
2. Codul *educației* nr. 152/2014, Publicat: 24.10.2014 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 319-324, art. 634;
3. Codul *muncii* nr. 154/2003, Publicat: 29.07.2003 în Monitorul Oficial Nr. 159-162 art. 648;
4. Legea securității și sănătății în muncă nr. 186/2008, Publicat: 05.08.2008 în Monitorul Oficial Nr. 143-144 art. 587;
5. Hotărârea Guvernului nr. 193/2017 *pentru aprobarea Regulamentului cu privire la formarea continuă a adulților*, Publicat: 31.03.2017 în Monitorul Oficial Nr. 92-102 art. 266;
6. *Metodologia de elaborare a programelor și curriculum-ului în cadrul învățării pe tot parcursul vieții* aprobată prin Ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 70/2019

### **Literatura de specialitate**

1. BAA „Gladei și Partenerii”, *Ghid pentru organizarea și implementarea programelor de învățământ dual pentru agenții economici*, Proiectul „Promovarea învățământului profesional tehnic pentru o economie verde”, GIZ, Chișinău, 2019;
2. Bucun N., Baciuc S., Mija V. ș.a. *Glosar Terminologic de Management Educațional*, Chișinău, 2009;
3. Ciocârlan A., Volcov V., Grăjdian L., Nunu C., *Stagii de practică pentru tineri*, Ghid de bune practici, A.O. „Făclia”, Chișinău, 2016;



4. Dandara O., Mija V., *Proiectarea carierei și ghidarea în carieră. Suport metodologic pentru elevii și cadrele didactice din învățământul vocațional-tehnic secundar*, Editura USM, Chișinău, 2014;
5. Paloș R., Sava S., Ungureanu D., *Educația adulților. Baze teoretice și repere practice*, Ed. Polirom, Iași, 2007;
6. Paniș A., Callo T., Andrițchi V., Afanas A., Vrabii V., *Educația centrată pe elev, Ghid metodologic*, Chișinău, 2010;
7. Chebac R., Curriculum formare de formatori, A.O. „Făclia”, Chișinău, 2016;
8. Ciocârlan A., Volcov V., Grăjdian L., Nunu C., *Stagii de practică pentru tineri*, Ghid de bune practici, A.O. „Făclia”, Chișinău, 2016;
9. Volcov V., *Ghid de angajare pentru tineri*, A.O. „Făclia”, Chișinău, 2016.
10. Psihologia social-economică , autor Diana Ștefaneț, Editura Totex-Lux, Chisinau 2017
11. Arta comunicării și Etica Profesională autori Raisa Borcoman , Maria Mancaș, Editura Chisinau 2017;
12. Chicu V., Solovei R., Hadîrcă M., Paniș A., Cara A. Formarea continua a cadrelor didactice în contextual educației centrate pe cel ce învață. Chișinău: CEP USM, 2010;
13. Guțu V. Pedagogie. Chișinău: CEP USM, 2013.